

Budżet gminy jest planem dochodów i wydatków gminy, uchwalanym na rok kalendarzowy w formie uchwały budżetowej. Procedurę i zasady sporządzania budżetu oraz szczegółowość towarzyszących mu materiałów informacyjnych określa Rada Gminy. Projekt budżetu sporządza wójt gminy, uwzględniając wskazania Rady Gminy i zasady prawa budżetowego. Wójt gminy jest ponadto zobowiązany do opracowania informacji na temat stanu mienia komunalnego, którą wraz z projektem budżetu przedkłada Radzie Gminy do dnia 15 listopada roku, poprzedzającego rok budżetowy. Wójt został również zobligowany do przesłania projektu budżetu do wiadomości Regionalnej Izby Obrachunkowej.

Aby utworzyć budżet, który zaspokajałby potrzeby mieszkańców, podległych jednostek i zakładów budżetowych, konieczne jest właściwe rozeznanie wszystkich ich potrzeb. Dlatego też w pierwszej kolejności kierownicy gminnych jednostek budżetowych (np. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, szkół podstawowych, przedszkoli), zakładu budżetowego (tj. Zakładu Wodociągów i Usług Komunalnych) oraz kierownik instytucji kultury (Gminnej Biblioteki Publicznej) opracowują plany rzeczowe zadań planowanych do wykonania w danym roku, tworząc w ten sposób projekty planów finansowych. Również radni, a także przedstawiciele jednostek pomocniczych, czyli sołtysi, mogą składać wnioski do projektu budżetu gminy. Wnioski takie obejmują propozycje zadań koniecznych do wykonania w danym roku.

Wszystkie te materiały prezentujące potrzeby jednostek, zakładów budżetowych i mieszkańców, składane są do skarbnika gminy w terminie wyznaczonym przez Radę Gminy. Z kolei skarbnik oblicza kwoty dochodów gminy, na które składają się: dochody własne gminy, dotacje celowe na realizację zadań własnych oraz zleconych z zakresu administracji rządowej, kwota subwencji należnej z budżetu państwa. W oparciu o wyliczone kwoty dochodów, a także na podstawie przedłożonych materiałów i wniosków od kierowników jednostek budżetowych, zakładów budżetowych, radnych oraz sołtysów, skarbnik opracowuje zbiorcze zestawienie dochodów i wydatków.

Zestawienie to trafia do wójta gminy, który na jego podstawie opracowuje projekt budżetu (dopuszczalne jest również opracowanie kilku wariantów projektu budżetu). Następnie projekt budżetu wraz z informacją o stanie mienia komunalnego przesyłany jest do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach. Przygotowany w ten sposób projekt budżetu przedstawiany jest przez przewodniczącego Rady Gminy do zaopiniowania wszystkim stałym komisjom Rady, które odbywając posiedzenia formułują opinie o projekcie budżetu. Mogą zatem zgłaszać propozycje wprowadzenia do budżetu nowego wydatku, zwiększenia wydatku już przewidzianego w projekcie (wskazując jednocześnie źródło jego finansowania), bądź też mogą obniżyć wielkość proponowanych wydatków. Opinie poszczególnych komisji są podstawą do sformułowania ostatecznej wersji projektu budżetu przez wójta gminy, który nanosi wszystkie poprawki.

Rada Gminy powinna uchwalić tak opracowany budżet do końca roku poprzedzającego rok budżetowy, tzn. do 31 grudnia. W przypadku nieuchwalenia budżetu w wymaganym terminie, podstawą do prowadzenia gospodarki budżetowej w danym roku jest projekt budżetu.